

mětu. Tímto ustanovením zachovávají se v platnosti smlouvy sjednané s dlužníkem před zavedením vnucené správy a také z tohoto ustanovení plyne oprávněnost stanoviska, že smlouvy dlužnice jsou pro vnuceného správce závazné. Nemohl tedy vnucený správce tento právní základ mezi exekutkou a žalovaným přezíratí a tvořiti z poměru právního něco jiného, než podle původní dohody existuje, tedy tvořiti nájemní smlouvu, která neexistuje, a vypovídati nájemní smlouvu při jeho stanovisku, že tato existuje proto, že domáhá se placení přiměřeného nájemného. Poněvadž dohoda mezi exekutkou a žalovaným byla prokázána, musí vnucený správce tuto dohodu dodržeti, a proto nemůže se domáhati vyklizení bytu, zejména ne ve výpovědním řízení, ano nájemní smlouvy mezi exekutkou a žalovaným nebylo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Při právním posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) jest schváliti úsudek odvolacího soudu, že majitelka domu ujednala se žalovaným před povolením vnucené správy smlouvu, že může zadarmo, t. j. bez dalších platů do její smrti užívatí bytu, že tato smlouva nepozbyla platnosti zavedením vnucené správy, poněvadž vnucený správce musí převzít i takovou smlouvu (§§ 109—111 ex. ř.). Má-li žalovaný proti majitelce domu osobní pohledávku na bezplatné užívání bytu do její smrti, nemůže vnucený správce vypovědět mu byt pro neplacení činže podle § 1118 obč. zák.

Čís. 13975.

Dohoda o náhradě škody, způsobené zabezpečovacími opatřeními z důvodů veřejných (§ 222 horn. zák.) nepřestává býti úkonem soukromoprávním tím, že k ní došlo při vodoprávním řízení, ani tím, že byla pojata do koncesní listiny.

Dohoda, již obec (osada) v Čechách vzala na sebe závazek hraditi případné újmy těžarstva, povstale omezením dolového provozu, nařízeným dozorčími úřady s ohledem na vodovod obce, vyžaduje ke své platnosti usnesení obecního zastupitelstva a schválení okresním výborem.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1934, Rv I 1695/32.)

Žalující důlní společnost domáhala se na žalované osadě D. v Čechách odškodnění, opírajíc se o dohodu se žalovanou osadou při vodoprávním řízení. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalobkyně opírá žalobní nárok o dohodu, podle níž se žalovaná obec zavázala nahraditi žalobkyni cenu uhelného pilíře, který ponechala žalobkyně státi k ochraně vodovodu žalované. Žalobkyně odvolává se v tom směru na prohlášení obce D. ze dne 17. května 1898, v němž zástupci obce D.

prohlašují, že, bude-li museti zůstatí k udržení pramenů státi ochranný uhelný pilíř, obec D. poskytne přiměřenou náhradu, a na přípis Okresního hejtmanství ze dne 8. května 1899, kde se praví, že požadavku uvedenému v odst. 10 se přisvědčuje, pokud se týče neodporuje, a že se tím konstatuje v tom směru smír. Avšak tato dohoda jest neplatná a nezávazná z těchto důvodů. Podle § 84 vodního zákona má se řídící komise pokusiti předem o smírnou dohodu stran, a, stala-li se, má ji protokolovati a stranám jako součást nebo náhradu úředního rozhodnutí intimovati. Dohoda nastupuje na místo úředního rozhodnutí. Činí-li však dohodu obec, třeba, by byly splněny i další podmínky, zvláštními zákony předepsané. Podle obecního zřízení platného v době dohody jest starosta obce orgánem správu vedoucím a vykonávajícím (§ 51) a má spravovati obecní jmění v mezích usnesení obecního výboru (§ 57). Obecní výbor má podle § 31 bráti v poradu všechny věci, které nenáleží k obyčejné správě jmění. § 97 vypočítává případy, kde usnesení obecního výboru potřebují schválení okresního zastupitelstva. Prohlásili-li zástupci obce D., že souhlasí (neodporují) požadavkům v odst. 10 uvedeným, nebo prohlásil-li zástupce obce, že nahradí škodu se zachováním ochranného pilíře spojenou, jde o převzetí břemene a o zřeknutí se určitých práv, dohoda přesahuje rámec obvyklé působnosti a správy obecního jmění, příslušející starostovi obce, a jde o úkon, k jehož platnosti potřebí usnesení obecního zastupitelstva a i schválení okresního zastupitelstva a byl proto vodoprávní úřad povinen zkoumati, zda dohoda jménem obce uzavřená byla obecním a okresním zastupitelstvem schválena a, pokud předpoklad tento splněn nebyl, neměl dohodu schváliti před odstraněním této závady. Schválil-li správní úřad přes to dohodu, nestala se platnou a pro obec závaznou, poněvadž výrok vodoprávního úřadu nemůže ve směru tom nahraditi scházející náležitosti podle předpisů o správě jmění obecního a nenabývají také soukromoprávní nároky spočívající na úmluvě ve vodoprávním řízení pojetím do konsensu vodoprávní ochrany. Předmět úmluvy jest soukromoprávním poměrem a jest úmluvu takovou považovati za soukromoprávní (Dr. Bohuš Procházka »České vodní právo« k § 84). Žalovaná strana namítá ve sporu, že existuje usnesení obecního a okresního zastupitelstva, kterými prý dohoda byla schválena, opak nebyl prokázán, ba žalující strana sama se neodvolává na schválení. Nebylo-li však schválení, jest úmluva neplatnou a není proto správným úsudek soudu první stolice, že nedostatek schválení není podstatným, protože obec byla vždy k jednáním obesílána, při nich zastoupena, podání u úřadů činila a také návrhy učinila v této věci a nechala vejíti konsens v právní moc, z čehož prý jest usuzovati, že pravou vůlí obce bylo, vymoci bezpečnostní opatření pro vodovod za přiměřené odškodnění. Nedostatek schválení a následkem toho neplatnost dohody nemůže býti zhojena ani tím, že starosta obce psal dne 17. prosince 1924 žalující společnosti, že obec jest ochotna vstoupiti do jednání o koupi uhelného pilíře, ani jeho dopisem ze dne 12. dubna 1910, poněvadž i těmito listinám scházejí podmínky výše uvedené a mimo to v dopise ze dne 17. dubna 1910 výslovně se praví, že

podle usnesení obecního výboru nemůže obec D. uznati podmínky konsensu okresního hejtmanství ze dne 8. května 1899. To, že žalovaná obec začala se stavbou vodovodu před udělením úředního schválení vodoprávním úřadem, nemění nic na věci, poněvadž dodatečně řízení vodoprávní provedeno bylo, ale dohoda při něm nebyla platná, a nemohl proto vzejíti závazek obce proti žalobkyni pokud se týče proti její právní předchůdkyni, a poněvadž žalobkyně opírá nárok jen o dohodu, není nárok žaloby odůvodněn a bylo jej zamítnouti, aniž bylo třeba zabývat se bližším výkladem § 106, 170, 171 a 222 horního zákona, jichž se strany dovolávají.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobní nárok dovozuje se z dohody stran, uzavřené při vodoprávním řízení dne 23. srpna 1898 mezi osadou D. a Důlní společností a konstatované v dodatečném vodoprávním konsensu, t. j. ve výměru okresního hejtmanství ze dne 8. května 1899, dle níž osada D. vzhledem k tomu, že vodovod zřídila bez předchozího úředního povolení, vzala na sebe určité závazky, mezi jiným i závazek nahraditi Důlní společnosti (jejím právním nástupcům) škodu, která by této mohla vzniknouti tím, že by horními úřady bylo v budoucnosti ve prospěch vodovodu nařízeno nějaké bezpečnostní opatření podle § 222 obec. hor. zákona. V souzeném případě jest předem řešiti otázku, zda dohoda jest povahy veřejnoprávní, zda uzavřena za intervence vodoprávního úřadu při vodoprávním řízení, upravuje právní poměry vodním zákonem normované, takže dohoda ta nastoupila n a m í s t o rozhodnutí vodoprávního úřadu a nabyla tím vodoprávní povahy, čímž založena byla příslušnost správního úřadu, či zda jest povahy soukromoprávní, úmluvou o soukromoprávních poměrech vodním zákonem nenormovaných, která sice ve vodoprávním řízení byla uzavřena, avšak jsouc vodoprávním úřadem v důsledku předpisu § 84 poslední odstavec vodního zákona jen protokolována a notifikována, byť i pojata byla do konsensu, vodoprávní povahy nemá a její přezkoumání po věcné i formální stránce náleží řádným soudům. Jest souhlasiti s rozhodnutím nejvyššího správního soudu čís. 11.354 A/1916 sb. Budwinský, rozlišujícím v tomto směru přesně mezi dohodou povahy soukromoprávní a veřejnoprávní ve vodoprávním řízení uzavřenou (viz též Procházka: »České vodní právo« u §§ 75 a 84 vod. zákona) a připomenuti, že stejný názor vyslovilo již i rozhodnutí čís. 10.004 sb. n. s., takže nelze míti za to, že snad každá dohoda stran neb účastníků, v řízení vodoprávním o zájmech tam zastoupených uzavřená, bez ohledu na podstatu a povahu právních poměrů neb zájmů, které upravuje, již tím, že byla uzavřena při vodoprávním řízení nebo pojata do vodoprávního konsensu, nabývá povahy veřejnoprávní. Uvedenému názoru svědčí § 75 vod. zákona, neboť určuje příslušnost politického úřadu t o l i k o »v záležitostech týkajících se podle tohoto zákona užívání neb svozování vody aneb bránění vodě«, tedy v záleži-

tostech, jež jsou v o d n í m z á k o n e m upraveny, z čehož a contrario nutno usuzovati na vyloučení této příslušnosti všude tam, kde jde o právní poměry, spočívající na normách jiných, zejména na normách soukromého práva; i tam totiž úřad vodoprávní často buď z důvodu ochrany vodních práv (na př. § 94 vod. zákona), aneb že má nařízeno snažiti se o docílení dohody (§ 88 vod. zákona), při kolisi práv neb zájmů účastníků se pokusí o smírné vyřízení sporné otázky, kterážto dohoda účastníků pak, uzavřena sice při vodoprávním řízení a snad i pojata do vodoprávního konsensu, netvoří vlastní předmět vodoprávního řízení náležející před vodoprávní úřad, nýbrž jest úřadem tím jen notifikována a nenabývá proto, spočívá-li upravený právní poměr v právu soukromém, povahy veřejnoprávní. Za takovou samostatnou vlastní předmět vodoprávního řízení netvořící otázku jest považovati i otázku n á h r a d y š k o d y, způsobené zabezpečovacími opatřeními z důvodů veřejných (§ 222 obec. hor. zákona). Není normována vodním nebo horním zákonem a jest s v o u p o v a h o u otázkou soukromého práva, svým podkladem z §§ 1293 až 1295 obč. zák. prýstící, pročez není předmětem řízení před politickým, pokud se týče horním úřadem (§§ 222, 170, 171 obec. hor. zákona). Nároky z uvedené náhradní povinnosti odvozené jsou tedy nároky ryze soukromoprávními a případná dohoda účastníků, uzavřená za řízení u politického úřadu, ať při udělení konsensu k zamýšlenému dílu — v projednávaném případě ke zřízení vodovodu —, aneb při pozdějším stanovení ochranných opatření v provozu dolovém podle § 222 ob. hor. zákona, nepřestává proto, že došlo k ní za řízení a před horním nebo vůbec politickým úřadem, býti aktem soukromoprávním a této své povahy nemůže vzhledem k tomu, co již shora řečeno, pozbyti ani tím, že pojata byla do konsensní listiny. To platí i o dohodě, kterou osada D. vzala na sebe závazek hraditi případné újmy těžarstva, povstalé omezením provozu dolového, nařízeným dozorcími úřady s ohledem na vodovod této obce, bez úředního schválení, zřízeného a teprve dodatečně po oné dohodě úředně schváleného. Vycházeje z tohoto názoru právem odvolací soud, shledav se k řešení jejímu příslušným, zabýval se otázkou, námitkou žalované obce na přetřes uvedenou, zda dohoda, o kterou jde, jest podle právních předpisů platná, aneb byla uzavřena místním starostou a dvěma radními bez usnesení obecního zastupitelstva (§ 31 obec. zřízení českého) a nebyla též schválena nadřízeným orgánem, okresním výborem (§ 97 čes. obec. zřízení), ač šlo o dohodu, kterou obec přejala značně tíživé břemeno a která tudíž nepochybně přesahovala rámeček obvyklé působnosti a správy obecního jmění. Zkoumaje platnost a závaznost dohody, právem dospěl odvolací soud k závěru, že usnesení obecního zastupitelstva bylo v souzeném případě nutným, stejně jako schválení okresním výborem, že však obojí chybí, pokud se týče nebylo prokázáno, a že jest tudíž dohoda po zákonu neplatná. Nepochybil tudíž odvolací soud, když žalobu z tohoto důvodu jako neopodstatněnou zamítl, a poukazuje se k bližšímu odůvodnění na příslušnou část důvodů napadeného rozsudku,

s nimiž nejvyšší soud souhlasí a jež vývody dovolacími nejsou vyvráceny.

Čís. 13976.

Stát neručí za škodu (na Slovensku) výbuchem ručního granátu, nalezeného u vojenského cvičiště, nelze-li vojenské správě přičítati zavinení.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1934, Rv I 1822/32.)

Nezletilý žalobce našel nedaleko vojenského cvičiště na Slovensku ruční granát, rozbušku ručního granátu, jež vybuchla a těžce ho poranila. Žalobní nárok proti československému státu (vojenské správě) neuznal procesní soud první stolice (krajský soud civilní v Praze) důvodem po právu. Odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatel se snaží dovoditi, že prohlídka terenu po střelbě ručními granáty byla nedostatečná, že byla provedena nedbale, a na vojenská správa nekontrolovala počet granátů za cvičení použitých a nepoužitých a skutečně vybuchlých. Než odvolatel zapomíná, že v souzeném případě nebyl žalobce zraněn ručním granátem, nýbrž jeho rozbuškou, součástí granátu. Nerozhodno je, zda Jan K. několik dní po nehodě našel v témže místě prázdný granát, ježto podle výpovědi svědka B-a granát ten vyryla svině, takže je zjevno, že tu jde o granát (kus granátu) zapadlý do země rozryté prasaty, takže není divu, že vojáci při prohlídce cvičiště a jeho okolí po střelbě naň nepřišli. Tak tomu mohlo býti i ohledně rozbušky žalobcem nalezené, kteroužto možnost připustil svědek Vilém Š. Aby z takových možností, jimž se nelze vyvarovati ani při sebe větší pozornosti, nepřišel nikdo k úrazu, tomu mělo zabrániti, že po prohlídce terenu byly tam umístěny dvě výstražné tabulky, i s maďarským nápisem, že choditi do ohroženého prostoru je zakázáno a životu nebezpečno, a že před cvičením bylo v obci vybubnováno, že nález podezřelého železa nebo náboje jest hlásiti, a že dotýkání součástí je životu nebezpečné. Ohroženým prostorem bylo nejen cvičiště samo, nýbrž i jeho okolí, takže je nerozhodno, že žalobce našel rozbušku mimo ohražené cvičiště. Prvý soud zjistil, že vojenské orgány i při střelbě i po cvičení učinily všechna možná opatření, by nevybuchlé granáty nebo jich součástky byly zničeny, a že i cvičiště i jeho okolí byly po cvičení vojskem důkladně prohledány, nalezené kousky železa zakopány a nevybuchlé granáty a rozbušky k výbuchu přivedeny. Žalující strana jako zavinení vojenských orgánů vytýkala v řízení před první stolicí, že přes veškeré služební předpisy nebylo při sbírání nevybuchlých granátů postupováno s náležitou opatrností, kteréžto tvrzení bylo však zjištěnými skutečnostmi vyvráceno. V § 92 ústavní listiny se praví, že pokud stát ručí za škodu způsobenou nezákonným výkonem veřejné moci, určuje zákon. Takový zákon platný pro historické země republiky Československé dosud vydán nebyl. Co se týče Slovenska nastupuje ovšem na místě zákona zmíněného v § 92 ústavní listiny,